

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

3. Terræ sanctæ bonitas & amplitudo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

animalis alibi carnem, ossa alibi) esse alibi mollem, alibi lapidofam oporteat; hinc non omnis fert omnia tellus. Est itaque vna fertilior, feliciorque, quam altera. Sed non perinde vtile est, homines ac agros discriminare. Viuunt passim mali & scabris faxis cædendi, permixti bonis, & bona terra dignis; vt hi ab illis accipiant patientiæ ac virtutis occasionem. Non igitur debent terris separari; sed sapientissimè, & iustus Iob in terra Hus, & odio dignus Esau in fertili solo Chanaan permittitur habitare. Quippe & mali in loco bono, mali; & boni, in loco malo, boni esse possunt. Hæc est bonitas Dei, qui solem suum oriri facit super bonos & malos: & pluit super iustos & iniustos. Quia mala malis sunt, in admonitionem, bonis in ansam merendi: bona autem bonis in stimulum; malis in præmium; qui, si quid boni gerunt, in hac vita, accipiunt mercedem, sicut Abraham de epulone affirmavit. Quæ idcirco memori mente tenenda sunt, ne quis offendatur, si vider aut sterilem iusti agrum, aut fertilem impij glebam.

Quanquam, vbi res fert, neq; in hoc suorum obliuiscatur, caelestis Pater. Et quædam est Paradisi imago, si homines cum locorum amœnitate consentiant. Hac de causa, quisquis alteri optime vult, in optimo quoq; eum vult esse loco. Amauerat Iosephum, & Iosephi causa patrem ac fratres eius. Dixit itaq; rex ad Ioseph: Pater tuus, & fratres tui venerunt ad te. Terra Egypti in conspectu tuo est: in optimo loco fac eos habitare, & trade eis terram Gessen. Ioseph vero patri & fratribus suis dedit possessionem in Egypto, in optimo terra loco, Rameesses, vt præceperat Pharaon. Quod peculiari Dei erga Israelitas cura factum sacra monstrat historia, cum fratribus suis dixerit Ioseph: Pro salute vestra misit me Deus ante vos in Egyptum. Biennium enim est, quod cepit fames esse in terra: & adhuc quinq; anni restant, quibus nec arari poterit, nec meti. Præmisitq; me Deus, vt reseruemini super terram, & escas ad viuendum habere possitis. Non vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum. Dum ergo cogitaret scelerum summus vindex, fame plectere mortales reliquos, quodammodo sollicitus fuit de seruis suis; certè terram illis prospexit, in qua, ceteris alibi inedia pereuntibus, alerentur; & quidem terram optimam.

Quod postea longè apparuit manifestius, quando in eadem

D d 2

terra

Matth 5. 45.

Matth. 6. 2. 8. 16.

Luc. 16. 25.

II.

Gen. 47. 5.

Gen. 45. 5.

Gen. 45. 5.

III.

Exod. 3. 8.

terra, tyrannica seruitute afflicti gemuerunt. Ait enim se descende-
disse Deus, vt liberaret populum Hebraum, & reduceret de terra
illa, in terram bonam, & spatiosam, in terram que fluit lacte & melle
ad loca Chanaanai, & Hethei, & Amorrhæi, & Pherezai, & Iebusi.
Cuius beneficij magnitudinem ex sequentibus possumus estimare
re argumentis. 1. Quia consceleratas illas gentes, ea terra in-
dignas iudicauit, quas (etsi sine omni culpa potuissent inde ex-
cere, tanquam supremus Dominus) in flagitiorum pœnam in
illa regione sustulit. 2. Quia ex angusta habitatione, eduxit eos
in terram Chanaan, quæ cum terra Gessen comparata fuit.

S. Hieronymus
ep. 129. ad
Dardan.

Apud Ioseph.
lib. 1. contr.
Apionem.

Gen. 15.

2. Reg. 8. &
3. Reg. 4.

Perer. in c. 3.
Exod. disp. 10.

spatiosa. Quamuis enim eam S. Hieronymus à Dan vsque Berse-
bee, vix centum sexaginta milliaria in longum spatio tendi putet,
latitudinis verò, qua ab Ioppe maritima vrbe, vsque ad Berse-
hem extendebatur, non amplius quadraginta sex milliaria ha-
bitabilis fuerit (vltiora enim inculta fuere) tamen Hecataeus
Abderita, cum Alexandro Magno nutritus, & cum Ptolomeo
Lagi commoratus, ita scripsit: *Penè decies trecenta millia iugerum
terrarum optimarum, vberissima prouincia possidere noscuntur (Iudea
Iudea namq; est huius amplitudinis. Est autem iugerum, spatium
terræ, quantum vno die arari potest vno iugo boum: & longitu-
do eius est ducentorum quadraginta pedum, latitudo centum
viginti. In hoc spatio cum habitare potuerint septem gentes
multò, quàm Hebræi erant, numerosiores, meritò terra illa He-
bræis promissa appellari potuit spatiosa; de cuius angustijs nos-
quam sunt questi. Quanquam & hanc ipsam regionem se vsque
ad Euphratem propagaturum promiserat Deus, si illi ita crederent,
& in diuino cultu legumque obseruantia perseverarent.*
Quod & Dauidis ac Salomonis ætate factum. His enim regibus
omnis Syria, aliæque regiones vsque ad Euphratem sub tribus
seruierunt. Et, tempore Dauidis, inuenta sunt quindecies cen-
tena millia bellatorum. Multitudo autem bellatorum, in prouin-
cia aliqua, censetur, tanquam quarta pars totius multitudinis
hominum: præcipuè apud Hebræos, qui, nisi à viginti annis, &
supra, non conscribebantur ad militiam, exceptis omnibus iu-
nioribus, & feminis, quarum plures sibi conjugio copulabantur.
Hebræi, & ijs, qui ob senilem ætatem ad bellum idonei non
erant,

erant. Quod si igitur tanta Iudæorum multitudo, in tam angusta regione, laute vivere potuit, necesse est, terram fertilissimam exiisse. Quod magis confirmatur, quia ante Hebræos, longè ibi plures vixerunt, quando adhuc septem ibi gentes diuersa habitauerunt. Gentes porro septem ibi prius habitasse, etsi varijs de causis alibi plures, alibi pauciores, in diuinis litteris nominentur, rectè ostendit Pererius.

Perer. in c. 3.
Exod. disp. 10

3. Beneficium huius terræ Israëlitis à Deo datæ demonstrat eximia eius fertilitas. Quam licet Strabo, tanquam loco, intra sexaginta stadia, circa Ierusalem, (quam Iosephus totius Iudææ optimam fuisse asseruit) petroso, arido, & sterili nectat; Scriptura tamen, & luculenti alij authores prædicant. Quid enim aliud ille loquendi modus significat, quo terra illa lacte & melle fluens nominatur; quam vberissima pascua, quibus ingens lactiferorum animalium copia aleretur? & abundantiam florum, odoriferarum herbarum, & arborum, quæ idoneæ sunt ad mellificandum? Cuius indicium est, quòd non in saltibus duntaxat, & cauis arboribus, sed passim etiam in foraminibus petrarum apes cubilia sua mellariæque collocarint; & velut ad aluearia, examina earum, longa vua, ad rupium cavernas confederint. Hoc est, quod dicitur: *Ut sugeret mel de petra.* De siluis autem, quæ apia-rijs abundabant, historia Ionathæ, testis est. *Ingressus est populus saltum, & apparuit fluens mel, nullisque applicuit manum ad os suum: timebat enim populus iuramentum. Porro Ionathas non audierat, cum ad iuraret pater eius populum: extenditque summitatè virgæ, quam habebat in manu, & intinxit in fauam mellis: & conuertit manum suam ad os suum, & illuminati sunt oculi eius.* Terræ huius vbertatis testimonium attulerant etiam exploratores verbis, & rebus.

IV.
Strabo. li. 16.

Deuter. 32.
1. Reg. 14. 26

verbis, cum Moyse dicerent: *Venimus in terram, ad quam misisti nos, quæ reuera fuit lacte & melle, ut ex his fructibus cognosci potest.* Ita enim re quoque ipsa & oculis testati sunt, quanta esset bonitas terræ, quando abscissum palmitem, cum vua sua, vix duo viri, in veste apportauerunt. Sed nullo alio disertius loco Scriptura terram sanctam depingit, quam vbi ait: *Dominus Deus tuus introducet te in terram bonam, terram riuorum, & aquarum, & fontium, in cuius campis & montibus erumpunt fluuiorum abyssus: terram*

Deuter. 32.
1. Reg. 14. 26

Deuter. 3.

D d 3 frumen-